

Türkiye terfi etti...

İnal BATU*

Türkiye'nin Avrupa Birliği ile bütünleşme ve Birlik'e tam üye olma sürecinde 3 Ekim 2005 tarihinde önemli bir eşiği atladık.

Geriye dönersek, 1963'te Ortaklık Anlaşması'nın imzalanması, 1987'de tam üyelik başvurumuz, 1999 yılında adaylık statüsü kazanmamız ve 17 Aralık 2004'te müzakere tarihi almamız dönüm noktaları olarak nitelendirilebilir. Şimdi 2005 yılında tam üyelik müzakerelerine başlandığı bugünlerde 10-15 yıl da müzakere sürecinin devam edeceğini varsayarsak, tam üyeliğin aşağı yukarı 2015-2020 yılları arasında gerçekleşeceği anlaşılıyor. Bu beni genç bir büyükelçi olduğum 1970'li yılların sonuna götürüyor. Çok açık ifade etmek istiyorum, Türkiye 1979-1980 döneminde Yunanistan ile birlikte AB'ye tam üye olacaktı. O zaman bu fırsatın kaçırılmış olmasının acısını yüreklerimizde hissettik. Hâlâ da hissediyoruz. Türkiye'nin bu fırsatı kaçırmasının bedelini milyar dolarlarla dahi ölçmek mümkün değildir. Avrupa Birliği ile bütünleşme sürecinde en az 35 yıl zaman kaybedilmiştir. Bizimle beraber üye olan Yunanistan'ın AB'den 60 milyar dolar sadece hibe yardımı aldığını düşünürsek, kaybımızın ne kadar büyük olduğunu rakamlarla dahi ifade etmenin ne kadar zor olduğunu anlarız.

Bu fırsatın kaçmasından sonra özellikle Yunanistan'ın üye olmasıyla birlikte Kıbrıs sorunu AB gündemine taşınmıştır. Yunanistan, Kıbrıslı Rumların tam üyeliğini dayatarak, Birlik'in genişlemesini veto edeceği tehdit ve şantajında bulunmuştur. Böylece Kıbrıs konusu bugün dahi bütün ağırlığıyla maalesef bize verilen tüm sözlere rağmen Türkiye AB ilişkilerinin tam ortasına oturmuş bulunmaktadır. 1980'de tam üye olsaydık, böyle bir durumla karşılaşmayacaktık. Bugün müzakere sürecinde Kıbrıs konusunun arz ettiği güçlükleri hiç düşünmeyecektik bile. Bunun dışında, 1980'li yıllardan sonra Sovyetler Birliği'nin ve Varşova Paktı'nın dağılmasıyla tek kutuplu bir dünyaya gidilmesi Türkiye'nin stratejik önemini azaltmıştır. Ayrıca Yunanistan vetosu yüzünden Türkiye'nin elde edemediği milyarlarca dolarlık yardımı da hatırlamak lazım. 35 yıl kaybımız vardır. Bu 35 yılı bize kaybettirenler Türk milletinin o engin hoşgörüsü ve unutkanlığı sayesinde bugün hâlâ 'büyük devlet adamı' olarak anılmaktadırlar. Bu huyumuzu da değiştirmemiz gerekmektedir. 3 Ekim 2005 tarihinde Türkiye çoktan hak etmiş olduğu müzakere sürecine ulaşmıştır. Bu Türkiye'nin statüsünü yükseltmiştir. Artık Türkiye, AB ilişkilerinde tabiri caizse terfi etmiş bulunmaktadır, bir rütbe takmış olmaktadır. Bunun gerek iç politikada bir rahatlama yaratmasını gerek dış yatırımların daha da artması sonucunu vereceğine inanmak istiyorum.

Ancak, önümüzdeki yol, zorluklarla

doludur. Zira 3 Ekim belgesi mükemmel olmaktan uzak bir belgedir. AB'nin yıllardır Türkiye'ye karşı uyguladığı çifte standartlar bu belgeye de yansımıştır. Ve sanki Türkiye'ye sonuçta bir imtiyazlı ortaklık verilecekmiş gibi kötü bir olasılığı çağrıştıran ifadeler metne girmiş bulunmaktadır. Ayrıca uyum protokolünü imzalamamızdan sonra bizim yayınladığımız deklarasyona karşı yine bize verilen sözler çiğnenerek yayınlanan AB'nin karşı deklarasyonu ile Kıbrıs konusunun Demokles'in kılıcı gibi önümüzdeki dönemde başımızın üzerinde olacağını, gerek Kıbrıs Rum Yönetimi'nin Kıbrıs Cumhuriyeti olarak tanınması, gerek liman ve havaalanlarının Kıbrıs Rum uçak ve gemilerine açılması dayatmalarının ihtimal dahilinde olduğunu görüyoruz. Bu konuda hükümetin Türkiye'de artık bir alay konusu olan 'kırmızı çizgiler' kavramını bu kez ciddi olarak benimsemesi gerektiği kanaatindeyim. Şunu söylemek istiyorum; Kıbrıs Rum uçak ve gemilerine Türk liman ve havaalanlarının açılması için mutlaka AB'nin bize Kofi Annan planı referandumundan sonra söz verdiği gibi, Kuzey Kıbrıs'a uygulanan tecridin sona ermesi gerekmektedir. Kıbrıs Rum Yönetimi'nin tanınması da söz konusu olmamalıdır. Ancak Birleşmiş Milletler (BM) önderliğinde sağlanacak bir siyasi çözümden sonra bir tanımaya gidilmelidir. Bu iki konuda Türk milletinin büyük ve haklı duyarlılığını hükümetin dikkate alacağını ümit etmek istiyorum.

Bunun dışında, Avrupa Birliği müzakerelerinde örgütlenme konusunda gecikmeler yaşadık. Başmüzakereci çok geç atandı. Emekliye ayrılan AB genel sekreterinin yerine hâlâ atama yapılmadı. Gerek bakanlıklarımızda, gerek AB Genel Sekreterliği'nde yeni bir yapılanmaya ihtiyaç vardır. Bu konuda maalesef gerekli sürati göstermiş olduğumuz söylenemez. Artık yumurta kapağı gelmiştir. Süratle tüm kuruluşlarımızda gerekli yapılanmanın oluşturulması gerekmektedir. Sivil toplum kuruluşlarına (STK) da bu süreçte büyük görev düşmektedir. Önümüzdeki dönemde Türkiye adeta Avrupa halkları önünde görücüye çıkmış gibidir.

Siyasi müzakerelerde sağlanacak başarılarından belki daha önemli olanı STK'lar aracılığıyla kendimizi AB üyelerine tanıtmamız, Türkiye'ye yönelik peşin hükümleri, art niyetleri bertaraf etmemizdir. Millette seferberliğe girmemiz gereken çok önemli bir dönemin başlangıcındayız. Bu dönem sonunda, hatta bahsedilen 10-15 yıl beklenmeksizin, belki dünya konjonktüründe Türkiye'nin stratejik önemini artıracak çok önemli gelişmeler olması halinde ya da Türk ekonomisinin beklenenden daha hızlı büyük gelişme göstermesi durumunda Türkiye'nin tam üyeliği daha da erken bir tarihte söz konusu olabilir.

*CHP Hatay Milletvekili/Emekli Büyükelçi
(15 Ekim 2005 Tarihli Zaman Gazetesi'nden)